

Φθινόπωρον, ὅτε ἡ γῆ μέλλει νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν γεωργὸν τὰ δῶρά της, ὅτε οἱ κλάδοι τῶν δένδρων κάμπτονται ὑπὸ τοῦ βάρους τῶν καρπῶν, τότε περισσοτέρα θερμότης χυσινοῖ τοὺς στάχεις καὶ χρωματίζει πορφυρᾶς τὰς δῶρας. Ἀλλ' αἱ μεταβολαὶ αὗται συμβαίνουν συνειδητότεροι εἰς τὸ διάστημα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας. Ὁ ἀνατέλλων ἥλιος διαχύνει μὲ μεγαλωδωρίαν τὰς χημικὰς ἀκτίνας εἰς τὸ ὑπὸ τῆς δρόσου κάθυγον ἐδάφος. Τὴν μεσημέριαν πλεονάζει ἡ φωτιστικὴ δύναμις, τὸ δὲ ἐσπέρας ἐπικρατεῖ ἡ θερμαντικὴ. Πάντοτε ὅμως τὰ τρία ταῦτα στοιχεῖα μένουσιν ἀχώριστα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας, καὶ ἀδύνατον ν' ἀφαιρήσῃ τις τὴν ἐνέργειαν ἐνὸς χωρὶς νὰ βλάβῃ τὰ ἐνόργανα, ἢ τὰ ἀνόργανα ὄντα. Συνηνωμένα δὲ μετὰ πάσης πανόφου ἐντελείας προσηρμόσθησαν καὶ ὑπερετοῦσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς μεγαλοπρεποῦς φύσεως! Πόσον τὰ ἀποτέλεσματά των μᾶς; πείθουσι! μὲ πόσῃν εὐγλωττίαν ὑμνοῦσι τὴν σοφίαν, τὴν παντοδυναμίαν, καὶ τὴν ἀγάπην ἐκείνου, τοῦ ὁποῦ ἡ χεὶρ τὰ ἐδημιούργησεν ὄργανα συντελεστικὰ εἰς τὴν εὐημερίαν τῶν λοιπῶν δημιουργημάτων του!

Εἰς τὴν Revue Britannique.

Σ. Σταθόπουλος.

Κρίναντες ὠρέλιμον νὰ δηγήσωμεν τοὺς ἀναγνώστας τῆς Μνημοσύνης εἰς τὰ πρῶτα τῆς τερπνοτάτης Ἰταλίας μέρη κατὰ τοὺς περιηγητὰς Δυπάτην, Ἀδισών, Ἀρτώ κτλ. προσιμαίζομεν ἐκ τῆς Ῥώμης ὡς κέντρον μεγάλης πολιτικῆς μὲν τὸ πάλαι, θρησκευτικῆς δὲ σήμερον δυνάμεως. Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι θέλουσι ψυχαγωγηθῇ ἀρκούντως διὰ τῆς ποικιλίας τῶν τε φυσικῶν καὶ ἠθικῶν εἰκονογραφιῶν.

Ο ΠΕΡΙΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

(Ἐπιστολὴ Α'.)

ΕΥΑΝΔΡΟ.

Ἐκ Ῥώμης.

Ἐρβαστα χθὲς ὀψίας ἐνταῦθα. Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς δὲν ἐκλείσα τοὺς ὀφθαλμούς μου. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἀνεπόλουν τὴν ἰδέαν ταύτην· αὐερίζομαι εἰς τὴν Ῥώμην! Πάντες οἱ αἰῶνες, οἱ αὐτοκράτορες, τὰ ἔθνη, ἡ δόξα, τὸ μεγαλεῖον, ἡ ἀσυνεία τῆς παγκοσμίου ταύτης μητροπόλεως κατεῖχον καὶ ἐνησχόλουν ἀλληλοδιαδόχως, ἡ διὰ μιᾶς τὴν ψυχὴν μου.

Ἦμην ἀνυπόμονος ἕως οὗ αἱ πρῶται ἀκτίνες μοὶ ἔφρανισαν τὴν Ῥώμην· τέλος πάντων τὴν εἶδον.

Βλέπω ἤδη τὸ θέατρον ἐκεῖνο, ὅπου ἡ ἀνθρώπινος φύσις ἐπραξεν ὅ,τι ἐδύνατο νὰ πράξῃ, δηλ. ἀνέδειξε πάσας τὰς ἀρετὰς καὶ πάσας τὰς κακκίας· ἐγέννησε τοὺς πανωσιωτάτους ἥρωας καὶ τοὺς ἀποτροπαιοτάτους τυράννους, ὑψώθη μέχρι τοῦ Βρούτου, ἔπειτα δὲ κατέβη ἕως τοῦ Νέρωνος καὶ πάλιν ἀνέβη μέχρι τοῦ Μάρκου Ἀυρηλίου.

Ὁ ἀὴρ ἄρα, τὸν ὅποιον κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ἀναπνέω, ἀντήχησέ ποτε ἀπὸ τὴν ἐπαγωγὸν εὐγλωττίαν τοῦ Κικέρωνος, ἀπὸ τὰς φοβεράς ἀπειλὰς τῶν Καισάρων, ἀπὸ τοῦς ἀφορισμοῦς τῶν πάπων.

Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τούτου ἔβρυσσε τόσον αἷμα! Ἐντὸς αὐτῶν τῶν τειχῶν ἐχύθησαν τοσαῦτα δάκρυα! ὁ δὲ Ὁράτιος καὶ Βιργίλιος ἀπήγγελλον τοὺς χαρισιστάτους στίχους των.

Ὑπάρχομεν· ἀλλὰ ποῦ; ἐν μέσῳ τῆς Ῥώμης εὐρίσκομαι ὡς ἐν μέσῳ τοῦ Ὀκεανοῦ! Τρεῖς Ῥώμαι, ὡς τρία χωριστὰ μέρη τοῦ πόσμου, παριστάνονται ἔμπροσθέν μου συγχρόνως! ἡ Ῥώμη τοῦ Αὐγούστου, ἡ Ῥώμη τοῦ δεκάτου Αἰώντος καὶ ἡ Ῥώμη τοῦ ἐνεστώτος πάπα.

Ποῖαν νὰ ἐπισκεφθῶ πρῶτην; Καὶ αἱ τρεῖς μὲ καλοῦσι συνάμα. Ποῦ κίται τὸ Καπιτώλιον; Ποῦ τὸ μουσεῖον τοῦ ἸΔ'. Κλήμεντος; Ἄς σταθῶμεν εἰς τὸν Παρθενῶνα! Ὁδηγήσατέ μοι εἰς τὴν τροπαιοφόρον ἀψίδα τοῦ Τίτου, δεῖξατέ μοι τὴν ἁγίαν Μαρίαν· ἐπιθυμῶ νὰ ἴδω τὴν Μεταμόρφωσιν, εἰκόνα τοῦ νέου Ἀπελλοῦς (1) Δὲν βλέπω εἰσέτι τὸν Ἀπόλλωνα! Πόσον ἡ ἐκλογὴ καταντᾷ δύσκολος εἰς τὴν Ῥώμην! ποῦ πρῶτον νὰ στηθῇ τὰ βλέμματα!

Ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ περιπλανηθῶ πρὸς καιρὸν ὧδε κἀκεῖσε διὰ νὰ ἐξαμβλύνω τὴν περὶ τὸ θεῖσθαι ἀνυπομονήσιν, ἥτις θέλει μ' ἐμποδίσει πάντοτε νὰ παρατηρήσω.

(Ἐπιστολὴ Β'.)

ΑΔΕΙΜΑΝΤΩ.

Ἐκ Ῥώμης.

Κατέτριψα ὅλην τὴν χθεσινὴν ἡμέραν ἀναζητῶν ἀναμέστον τῆς νεωτέρας Ῥώμης τὰ σπουδαιότατα τῆς ἀρχαίας Ῥώμης λείψανα, ὅσα τοῦ χρόνου τὸ δρέπανον, ἡ δὲ πέλεκυς τῆς βαρβαρότητος, ἡ τὸ πῦρ τῆς θεοβλαθείας διετήρησαν· διότι οὐδενὸς ἐφείσθησαν.

Τὸ Πάνθεον καὶ τὸ Ἀμφιθέατρον ἐξέχουσι τῶν διασωθέντων πάντων, ἀλλ' ἡρωτηριασμένα· καὶ κατ' αὐτὴν ὅμως τῆς φθορᾶς των τὴν κατάστασιν διατηροῦσι ζωηρότητα τινα Ῥωμαϊκὴν τοιαύτην, ὥστε ἡ φήμη τῆς Ῥώμης δὲν ἐκπλήττει πλέον, ἡ δὲ Ῥώμη κινεῖ εἰσέτι θαυμασμόν.

Ἀπῆλθον κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ Πάνθεον καθιερωμένον παρὰ τοῦ Ἀγρίππα εἰς πάντας τοὺς θεοὺς· ἔπειτα δὲ παρὰ τοῦ πάπα Βονιφάτιου εἰς πάντας τοὺς ἁγίους! (1)

Τὰ ἐγκαίνια ταῦτα δίδωσαν τὸ Πάνθεον ἀπὸ τὴν γενικὴν ἐπήρειαν καὶ λαφυραγωγίαν, τὴν ὁποίαν ὑπέστησαν πάντες οἱ λοιποὶ ναοί.

Ἐγυμνώθη τῶνόντι ἐκ πάντων τῶν πολυτελῶν καλ-

(1) Τοῦ περιηγήτου Ῥαφαήλ.

(1) Ἄλλος πάπας Μαργῆν Barbarini τὸ ἐγυμνωσεν καὶ ἀπὸ τὸν ὀρεῖχαλον τοῦ θόλου· ὅθεν εἶπον ἀσείως περὶ αὐτοῦ οἱ Ἰταλοὶ Quod non fecerunt Barbari, fecerunt Barbarini